

кур'яче просо (*Echinochloa crus-gall* L.). Серед дводольних в структурі забур'янення домінували лобода біла (*Chenopodium album* L.), редька дика (*Raphanus raphanistrum* L.) та щириця звичайна (*Amaranthus retroflexus* L.)

За проведення оранки як основного обробітку ґрунту загальна чисельність бур'янів була на 33 % нижче ніж за безполицевого обробітку, в першу чергу за рахунок зменшення кількості однорічних злакових видів.

Список використаних джерел

1. Манько Ю. П., Веселовський І. В., Орел Л. В., Танчик С. П. Бур'яни та заходи боротьби з ними. Київ: Учб. метод. центр. Мінагропрому України, 1998. 240 с.
2. Сторчоус І. Поразка бур'янів на соєвому полі. *Агробізнес Сьогодні*. 2012. № 12. С. 42–47.
3. Барштейн Л. А., Шкаредний І. С., Якименко В. М. Сівозміни, обробіток ґрунту та удобрення в зонах бур'яносіяння. *Зб. наук. пр. Інституту цукрових бур'яків*. Вип. 4. Київ : МСП «Тенар». 2002. 490 с.
4. Танчик С. П., Петришина А. А. Формування бур'янового компонента агрофітоценозу гороху залежно від систем землеробства. *Карантин і захист рослин*. 2010. № 9. С. 15–18.
5. Яровенко В. В., Зінченко В. І., Женченко К. Г. Способи обробітку ґрунту і розміщення насіння бур'янів по шарах ґрунту. *Вісник аграрної науки*. 1997. №8 (532). С. 5–7.

Каріна ЩЕРБА

здобувачка вищої освіти спеціальності 101 «Екологія»

Науковий керівник: **КОРУНЯК Ольга**

канд. с.-г. наук, асистент

кафедри екології і загальнобіологічних дисциплін

Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»

м. Кам'янець-Подільський

ЗБАЛАНСОВАНЕ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ

Природні ресурси є невід'ємною частиною життя людей і забезпечують матеріальні потреби суспільства. Однак, недбале та надмірне використання ресурсів може призвести до їх вичерпання та вплинути на екологічну стійкість регіону та планети в цілому. У зв'язку з цим, збалансоване природокористування є ключовим елементом сталого розвитку сучасного суспільства. У цьому контексті, розгляд проблем та перспектив збереження земельних ресурсів є надзвичайно важливим питанням.

Основними проблемами природокористування є:

- Надмірне використання природних ресурсів;
- Нераціональне використання земельних ресурсів;
- Забруднення довкілля токсичними речовинами та відходами;
- Зміна клімату та вплив на природні екосистеми;
- Втрата біорізноманіття та знищення екосистем;
- Порушення природних балансів та зменшення водно-лісового покриву;
- Загроза для здоров'я людей та тварин через забруднення навколишнього середовища.

Ці проблеми мають серйозний вплив на наше довкілля та життя людей, тому важливо займатися балансованим природокористуванням та захистом природних ресурсів для забезпечення сталого розвитку та збереження біорізноманіття.

Проблема ефективного природокористування потребує комплексного підходу, що включає в себе розвиток економіки, соціальної сфери та охорони довкілля. Одним з ключових напрямків розв'язання проблеми є впровадження екологічної політики та розвиток зеленої економіки. Необхідно забезпечити екологічну безпеку виробництва, впроваджуючи чисті технології та зменшуючи викиди шкідливих речовин у повітря та воду. Також важливо проводити

регулярний моніторинг стану довкілля та вживати заходів для попередження негативних наслідків забруднення.

Крім того, важливо забезпечити ефективне використання земельних ресурсів, зокрема шляхом зменшення обсягів забудови та відведення земель під промисловість. Необхідно здійснювати контроль за використанням земель, що дасть змогу запобігти недопустимому вирубуванню лісів та інших природних екосистем.

Ще одним шляхом до ефективного природокористування є створення спеціальних законів та політик, які б сприяли збалансованому розвитку людської діяльності та охороні навколишнього середовища. Наприклад, можна запровадити систему економічних стимулів для підприємств, які дотримуються екологічних норм та енергоефективних технологій, а також визначати санкції для тих, хто порушує природоохоронні правила.

Важливим засобом ефективного природокористування є залучення громадськості до процесів планування та реалізації проектів, які пов'язані з природокористуванням. Це може бути здійснено через проведення консультацій та громадських слухань, під час яких мешканці зможуть висловити свої погляди та інтереси з питань екології та природоохорони конкретного регіону.

Також важливо підвищувати рівень свідомості населення щодо питань екології та природоохорони, проводити інформаційну роботу та освітні кампанії, спрямовані на формування у людей екологічної культури та відповідального ставлення до природних ресурсів.

Нарешті, важливо проводити дослідження та моніторинг стану природи та природних ресурсів, щоб мати можливість вчасно реагувати на проблеми та впроваджувати необхідні заходи для їх вирішення.

Загалом, ефективне природокористування - це складний та багатогранний процес, який потребує взаємодії всіх зацікавлених сторін. Для досягнення цього мети необхідно вживати комплексних заходів, які включають в себе розвиток сталих агротехнологій, збереження та відновлення природних екосистем,

підтримку біологічної різноманітності, раціональне використання землі та водних ресурсів, забезпечення сталого розвитку сільського господарства та інші заходи, спрямовані на екологічно чисте та стійке використання земельних ресурсів.

Список використаних джерел

1. Войтків П. Збалансоване природокористування : навчально-методичний посібник. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2021. 182 с.
2. Мельник Л. Основи екології. Екологічна економіка та управління природокористуванням : підручник. Суми, 2005. 759 с.

Сергій ЯКОВЧУК,

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 201 «Агрономія»

Науковий керівник: **ХОМІНА Вероніка**

доктор сільськогосподарських наук, професор,

завідувач кафедри рослинництва, селекції та насінництва

Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»

м. Кам'янець-Подільський

УРОЖАЙНІСТЬ НАСІННЯ РОЗТОРОПШІ ПЛЯМИСТОЇ ЗАЛЕЖНО ВІД ЗАСТОСУВАННЯ ОКРЕМИХ АГРОТЕХНІЧНИХ ЗАХОДІВ В УМОВАХ СТЗОВ «КОЛОСОК-2» ГЕРЦАЇВСЬКОГО РАЙОНУ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

Розторопша плямиста – *Silybum marianum* (L.) – цінна лікарська рослина. Рослини розторопші зустрічаються у вигляді одно- та дворічних рас. В ботаніко-фармакогностичному словнику дається пояснення, що розторопша плямиста – дворічна трав'яниста рослина, а в культурі – однорічна [1].

Ареал розторопші охоплює Західну Європу, Малу та Середню Азію, Північну Америку, Середню Африку і південну частину Австралії [2].